

FIB PÅ PLATS I SYRIEN

EN MÄNSKLIIG SKÖLD MOT IS

SKOGSBRANDEN

Så avgjorde volontärerna
insatsen i Västmanland

MARIE LINDER

Nya ordföranden tar strid
för allas rätt till bostad

FRÅN FISKENATION TILL KRIGSMAKT

Norges blodiga jakt på oljan

Därför blundar omvärlden för kurdernas kamp mot IS

Kurder i staden Kobane i norra Syrien vid gränsen till Turkiet har i flera veckor gjort motstånd mot den fundamentalistiska rörelsen Islamiska staten, IS. Detta medan den turkiska armén har hindrat frivilliga från att slåss mot fundamentalisterna. Folket i Bilds reporter Joakim Medin har besökt Kobane och funnit svaret på varför omvärlden vänder kurderna ryggen.

TEXT JOAKIM MEDIN OCH RUVEYDA TUNÇ FOTO JOAKIM MEDIN

Granatnedslagen ekar över stadens utkanter när vi rullar fram genom kvarteren. I dag är en vanlig måndag, men trottoarerna är nästan tomma. Folk håller sig för det mesta inomhus tillsammans med sina familjer, och endast ett falafelstånd håller öppet på en annars livlig kommersgata.

Bara strax utanför staden, förbi grönsaksodlingar, en antik tempelkulle och skyttevärn av sandsäckar, ligger fronten. Från en liten samling hus spanar där uniformerade lokalbor i Folkets försvarsheter, YPG. På andra sidan ett fält ser vi fordon i rörelse i byn Ali Shar. Fundamentaliststyrkorna i IS kontrollerar den södra delen av byn och skjuter med tungt artilleri därifrån mot Kobanes radiomast och andra strategiska mål. Men de är dåliga skyttar. Granaterna slår ofta ner i bostadsområden, med många skadade och döda som följd.

En och en springer vi mellan husen, och hör oss för om situationen. De flesta soldaterna är mycket unga. En majoritet av dem är också kvinnor som anslutit sig till de separata YPJ, Kvinnornas försvarsheter i Kobane.

Vid en husknut sitter Serheldan,

inte ens 20 år, och spänner fast en ny rem vid sin kalashnikov. Hon förklarar att hon inte har något annat att strida med mot de tunga vapen som inkräktarna själva slåss med.

– Men i natt ska vi ändå försöka driva ut dem från Ali Shar, säger hon.

På en bakgård pekar Berxwedan, också han runt 20, mot en sluttning i sydost. Tidigt på morgonen den 27 september såg han i sin kikare hur de första amerikanska bomberna slog ner där, på mark som ingår i kantonen.

– IS kom i två stridsvagnar och en Humvee. De träffades och förstördes av ett jetplan.

DET VAR STARTSKOTTET

på den amerikanska inblandningen i belägringen av Kobane, som efteråt lett till betydligt fler bombardemang. Vid åtminstone detta första tillfälle har USA:s flygvapen också förstört en av sina egna, amerikansk tillverkade Humvees. Sådana fordon och många amerikanska vapen har i dag hamnat i händerna på IS, efter att de erövrat städer och militärbaser från den irakiska regeringsarmén.

Skeptiker har haft en knivig si-

Byborna i Alizer spanar mot den turkisk-syriska gränsen och styrkorna från IS några kilometer bort.

Detta har hänt

När det här skrivs har den fundamentalistiska rörelsen Islamiska staten, IS, tagit kontroll över en dryg tredjedel av Kobane, som är en av tre kurdiska kantonen i norra Syrien, på gränsen mot Turkiet. Striderna har tvingat cirka 200 000 kurder på flykt till Turkiet. I Kobane har partiet PYD ett stort inflytande. PYD och Kobanes försvarsstyrkor YPG har starka band till PKK-gerillan

som har slagits för kurdiskt självstyre av varierande grad inne i Turkiet i mer än 30 år. Även om Turkiets nuvarande president Recep Tayyip Erdogan har gjort mer för kurdernas rättigheter än tidigare presidenter finns ett stort misstroende till PKK. Ett syriskt-kurdiskt självstyre i allians med PKK skrämmer Erdogan, och kan tänkas inspirera nya farliga ambitioner hos kurderna i Tur-

kiet. Erdogan kräver samtidigt att målet för en insats i Syrien inte ska begränsas till IS, utan också omfatta störtandet av president Bashar al-Assad. Turkiet har därför ställt en del krav för att ansluta sig till USA:s insats, som just nu består av flygbombningar mot IS i Syrien och Irak, bland annat en flygförbudszon och stöd till moderata rebeller som slåss mot al-Assad.

Asia Abdallah i Kobanes administration har bönfallit omvärlden om hjälp, men bara till liten nytta.

Även Kobanes kvinnor strider vid fronterna mot fundamentalisterna från IS.

»» *Kurderna har visat sig utgöra det största motståndet mot IS, och om en koalition nu insisterar på att slåss mot dem borde de hjälpa oss. Det viktigaste vi behöver är helt enkelt vapen.*

tuation att förhålla sig till. Ska man vara tacksam för den amerikanska militära insatsen mot IS? Eller bara se den som en cynisk bricka i supermaktens politiska spel och framtida intressen?

TILLBAKA I KOBANES stadskärna menar Asia Abdallah, en av de två ordföranden för vänsterpartiet PYD som ingår i administrationen, att Kobane oavsett vilken uppfattning man ansluter sig till, sitter i en extremt trängd situation. Fundamentalisterna har redan attackerat området i långt över ett år, utan att omvärlden kommit till hjälp. Någon hjälp har inte heller kommit från president Bashar al-Assad, som kurderna redan skyr efter decennier

av statligt förtryck och rasism. Efter att IS vapenförstärkningar nu kraftigt pressat tillbaka fronterna har Kobanes befolkning på allvar fruktat ett folkdöd.

– Det är därför vi vädjat till det internationella samfundet om stöd. Kurderna har visat sig utgöra det största motståndet mot IS, och om en koalition nu insisterar på att slåss mot dem borde de hjälpa oss. Det viktigaste vi behöver är helt enkelt vapen.

Men hjälpen till den belägrade staden har varit otillräcklig. Några kända vapenleveranser har inte kommit. Och även om amerikanska stridsflyg till sist har dykt upp, och folk är tacksamma för detta, har bombardemangen varit allt för sporadiska

och svaga för att stoppa IS avancemang. Varför?

På andra sidan stängslen, i Turkiet, har folk snabbt kunnat ge en förklaring. De senaste veckorna har många tusen människor samlats vid gränsen för att protestera mot hur den turkiska armén helt passivt ser på när Islamiska staten omringar Kobane. Samma armé vägrar dessutom att släppa fram frivilliga som vill kämpa mot fundamentalisterna. Och de protesterande menar att både detta och stormakternas otillräckliga stöd hänger ihop med de politiska idéer som Kobane försökt förverkliga.

– Vad som skett där är en revolution, för både kurder, assyrier och araber. En

modern demokrati har skapats med plats för alla färger, etniciteter, muslimer och kristna, där alla är bröder och systrar, säger Abraham som har befunnit sig på den turkiska sidan av gränsen i en vecka.

Han talar om de omfattande, progressiva förändringar som ägt rum i Kobane och två andra kurdiska områden i norra Syrien sedan 2012. Invånarna har varken gått i krig mot eller allierat sig med president Assad, utan valt en tredje väg. De tog själva över samhällsmakten och deklarerade sig som självstyrande kantoner, i förbund under namnet Rojava. Regimens under rättelsetjänster har körts på porten och invånarna har för första gången getts kulturella rättigheter. Kurder får tala sitt språk, fira sitt nyår. I kantonernas parlament och samhällsorgan delas makten också lika mellan alla etnisk-religiösa grupper, i enlighet med Rojovas gemensamma konstitution. Tanken är att låta dessa multikulturella samarbeten bli en demokratisk modell för ett framtida Syrien, men också att spränga dagens nationsgränser. Ritade av västeuropeiska kolonialmakter, och som inte anses ha varit en bra lösning för det etniska lapptäcket Mellanöstern.

– Det här är en stor chans för samtliga folk som bor i Kurdistan. Självt är jag kristen assyrier. Men starkare krafter är rädda för detta system, som vi tycker är det mänskliga idealet. De vill radera det, menar Abraham.

INGEN HAR FÖRSÖKT mörka att en stor ideologisk inspiration är hämtad från PKK-gerillans visioner och dess fängslade ledare Abdullah "Apo" Öcalans filosofi. Men PKK:s flera decennier långa, väpnade kamp mot den turkiska staten för demokratiska rättigheter åt kurder har lett till terrorstämpling i stället för uppbackning från både USA och EU.

Många kritiker ser att det är just denna ideologiska koppling som stoppar västvärldens fulla stöd till Kobanes kamp mot halshuggarna. Andra tror att det också är den sociala revolutionen i sig som är för farlig. Det spelar ingen roll att Rojava erbjuder en långt mer demokratisk samarbetspartner mot IS än vad diktaturen i Damaskus gör. Att Kobane är en förverk-

ligad dröm för kurder, efter hundra år av diskriminering och tvångsassimilering i de nya stater som karvades fram ur det Ottomanska imperiet. Mellanöstern är lättare att kontrollera i stora enheter, med splittrade i stället för enade befolkningar. Den internationella koalitionen med Vita huset i spetsen har inte velat erkänna Rojavakantonernas roll i kampen mot IS.

VI TAR OSS VIDARE in i det artificiella gränslandet mellan Kobane och dess turkiska tvillingstad Suruc. En lång och stening väg leder fram till byn Alizer.

– Biji, biji, YPG!

Där, i en sandstorm, hörs kantonens motståndssång sjungas. Hundratals har slagit läger i byn. Dess skolbyggnad används både för toalettbehov, till vila och matlagning. Vakter står utplacerade och följer dygnet runt IS rörelser två till tre kilometer bort. Här finns en stor solidaritetskänsla, bland godhjärtade människor, men på en plats där maktlöshet och förtvivlan också ligger i luften. Men folk stannar kvar. Vad som sker mot Rojava sliter upp sår i deras hjärtan och frågan måste också ställas: varför är det särskilt så många kvinnor på plats här?

Därför att de både motsätter sig maktens som IS begår mot kvinnors kroppar och tankar, och för att de ser Rojava som ett nytt hopp för sina liv. Kantonerna har särskilt understrukit kvinnors deltagande i de politiska förändringarna. Varje samhällsorgan måste ha ett delat ledarskap med en kvinna och en man, parlamenten minst 40 procent ledamöter av vardera kön. Unga kvinnor utgör också en stor del av Kobanes försvarsstyrkor.

GULISTAN, EN MEDELÅLDERS kvinna, kommer fram för att hälsa. Hon talar sitt modersmål kurmanci och berättar att hon har fem döttrar, två av dem är soldater i YPJ hemma i Kobane. De har knappt längre något kvar att strida med i den belägrade staden. Turkiet tillåter heller inga förstärkningar att komma in. Ceken Hevalan Gediya! Kamraterna har inte några vapen!

– Men de ger sig ändå inte av. De kommer att strida till slutet. IS kan aldrig bryta motståndet hos mina gerilladöttrar. ■ ■

»» *Men de ger sig ändå inte av. De kommer att strida till slutet. IS kan aldrig bryta motståndet hos mina gerilladöttrar.*

Serheldan är positionerad bara två kilometer från IS, men har inget annat än sin kalashnikov mot fundamentalisternas pansrar.